

Sygn. akt IV KS 15/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **A. K. B.**

oskarżonego o czyn z art. 231 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 lipca 2022 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w B.,

z dnia 8 października 2021 r., sygn. akt VIII Ka [...]

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 16 czerwca 2020 r., sygn. akt III K [...],

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

postanowił:

1. na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. oddalić skargę;

2. kosztami postępowania skargowego obciążyć oskarżonego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. rozpoznał sprawę siedmiu oskarżonych osób, w tym - A. K. B., który stał pod zarzutem popełnienia przestępstw opisanych w siedmiu punktach, w większości zakwalifikowanych z art. 231 § 1 k.k., względnie z art. 231 § 1 i 2 k.k., niekiedy w zbiegu z innymi przepisami. Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2020 r., sygn. akt III K [...], uniewinnił wszystkich oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej od tego wyroku przez prokuratora na niekorzyść oskarżonych, Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 8 października 2021 r., sygn. akt VIII Ka [...], częściowo uchylił zaskarżony wyrok, w stosunku do A. K. B. w części dotyczącej pięciu czynów (opisanych w pkt XIV-XVIII aktu oskarżenia) i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W pozostałej części wyrok utrzymał w mocy.

Obrońca wymienionego oskarżonego od kasatoryjnej części wyroku (dotyczącej tego oskarżonego) wniósł skargę, o której mowa w art. 539a § 1 k.p.k., zarzucając: „rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k. w związku z art. 454 § 1 k.p.k. mające wpływ na treść orzeczenia, polegające na uchyleniu przez Sąd Okręgowy w B. zaskarżonego apelacją Prokuratury Okręgowej w B., wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 czerwca 2020 roku sygn. akt III K [...] wobec A. K. B. w części, tj. w punktach XIV, XV, XVI, XVII, XVIII aktu oskarżenia i przekazaniu sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania wskazując na przychylenie się do zarzutu Urzędu Prokuratorskiego co do obrazu przepisów postępowania, a mianowicie art. 4, 7, 410 k.p.k. i konieczności ustalenia prawidłowego i nie budzącego wątpliwości stanu faktycznego w zakresie czynów zarzucanych oskarżonym, które zostały uchylone i przekazane Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz dokonania oceny materiału dowodowego zgodnie z art. 4, 7, 410 k.p.k. – podczas gdy nie zostały wypełnione przesłanki art. 437 § 2 k.p.k., a mianowicie Sąd Okręgowy w B. powołując się na przesłankę mającą mieć oparcie w art. 454 § 1 k.p.k. nie wykazał jaki skutek faktycznie upatruje w uchyleniu wyroku, a także jaki dalszy tok działania winien zostać podjęty przez Sąd I instancji, ponadto pomimo wskazania na uchybienia Sądu Rejonowego w B. przy ocenie dowodów, nie dokonuje kontroli stwierdzonego uchybienia pod kątem ustalenia, czy gdyby do takowego nie doszło, to czy mógłby zapaść wyrok skazujący – tym samym Sąd Okręgowy w B. uwypukla konieczność przeprowadzenia ponownej oceny materiału dowodowego (nie precyzując dokładnie w jakim zakresie) oraz ustalenia stanu faktycznego, bez wskazania jaki to ma osiągnąć skutek, a także czy może mieć to wpływ na skazanie sprawców, o czym świadczy stwierdzenie »podkreślić przy tym należy, że rozważania dokonane przez Sąd Odwoławczy w żadnym wypadku nie oznaczają przesądzenia w

jakimkolwiek kierunku, w stosunku do któregokolwiek z oskarżonych sprawy» (str. 54 uzasadnienia wyroku)».

Podnosząc ten zarzut, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę prokurator Prokuratury Okręgowej w B. wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie jest zasadna. Jej autor zarzucił Sądowi odwoławczemu, że ten uchylił w części wyrok Sądu I instancji i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania z naruszeniem (skarżący akcentuje, że z naruszeniem „rażącym”, czego – inaczej niż art. 523 § 1 k.p.k. – nie wymaga art. 539a § 3 k.p.k.) art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. W szczególności chodzi o to, że chociaż Sąd Okręgowy w części 5.3.1.4.1. formularza, na którym zostało sporządzone pisemne uzasadnienie wyroku, zaznaczył art. 454 § 1 k.p.k. jako przyczynę wydania wyroku częściowo kasatoryjnego, to z wywodów uzasadnienia w istocie nie wynika, by skazanie oskarżonych, w tym A. K. B., uznawał jako rozstrzygnięcie jedynie słuszne. W tym względzie, zdaniem skarżącego, znamienny był zwłaszcza ten fragment pisemnego uzasadnienia wyroku, w którym podano, że rozważania odnośnie do procedowania Sądu *meriti*, w szczególności zaprezentowanej oceny dowodów, „nie oznaczają przesądzenia w jakimkolwiek kierunku, w stosunku do któregokolwiek z oskarżonych sprawy” (przytoczone w zarzucie stwierdzenie znajduje się nie na s. 54, a na s. 51 uzasadnienia wyroku). Rzeczywiście, gdyby tylko na tym opierać ocenę zaskarżonego wyroku, można by wyrazić pogląd, że przytoczone stwierdzenie stwarza wrażenie, iż kasatoryjna część wyroku Sądu *ad quem* narusza art. 437 § 2 k.p.k. Zarazem jednak nie byłoby prawidłowe uznanie, że powyższe stwierdzenie jednoznacznie świadczy o tym, iż do tego naruszenia doszło; w tym względzie trzeba mieć na uwadze m.in. to, że zostało zamieszczone w części 5.3.2. formularza nazwanej jako „Zapamiętanie prawne i wskazania co do dalszego postępowania”, tj. nawiązującej do art. 442 § 3 k.p.k. Przepis ten w zdaniach 2. i 3. narzuca sądowi odwoławczemu, który wydał wyrok kasatoryjny,

ograniczenia przy formułowaniu wskazań dla sądu I instancji co do dalszego postępowania, a w zdaniu 3. stanowi, że nie mogą one dotyczyć sposobu oceny poszczególnych dowodów. W związku z tym oraz treścią art. 8 § 1 k.p.k., wskazującego na samodzielność jurysdykcyjną sądu karnego, należy uznać, że tym bardziej nie byłoby właściwe stanowcze formułowanie wskazań co do treści wyroku, który będzie wydany po ponownym rozpoznaniu sprawy, np. przez zamieszczenie stwierdzenia, że musi on być skazujący. Zapewne, formułując rozpatrywane stwierdzenie, Sąd Okręgowy wykazał nadmierną ostrożność i byłoby słuszne, by ze względu na treść art. 437 § 2 k.p.k., zamieścić sformułowanie bardziej czytelnie mówiące o przeszkodzie skazania w instancji odwoławczej wynikającej z art. 454 § 1 k.p.k., jednak cała treść uzasadnienia wyroku pozwala przyjąć, że przepis art. 437 § 2 k.p.k. nie został przez Sąd *ad quem* naruszony. W uzasadnieniu zostały bowiem zawarte stwierdzenia, które całkiem jasno sugerują, że gdyby nie uchybienia popełnione przez Sąd Rejonowy przy ocenie dowodów, skazanie oskarżonych, w tym A. K. B., rysowałoby się jako zasadne. I tak, Sąd Okręgowy m.in. wskazał, że:

- wybiórcze potraktowanie dowodów, nieprzeanalizowanie całości materiału dowodowego, nieprawidłowa interpretacja przepisów prawa karnego materialnego oraz prawa o zamówieniach publicznych przez Sąd I instancji doprowadziło do wyroku uniewinniającego w zakresie szeregu zarzucanych oskarżonym czynów, zatem w tej części nie zasługuje on na aprobatę;

- przychyła się do apelacji prokuratora i zarzutu, iż dokonana przez Sąd *meriti* ocena zgromadzonych w sprawie dowodów w zakresie czynów zarzucanych A. K. B. w punktach XIV-XVIII aktu oskarżenia oraz niektórych czynów zarzucanych innym oskarżonym jest zdecydowanie nieprzekonująca, bowiem nie spełnia wymogów wynikających z zasad logicznego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, zatem odbyła się z przekroczeniem swobodnej oceny dowodów i pominięciem tych okoliczności które przemawiały na niekorzyść oskarżonych, przy równoczesnym nadmiernym wyeksponowaniu znaczenia dowodów przemawiających na ich korzyść. W zakresie tych czynów materiał dowodowy został potraktowany wybiórczo, bardzo ogólnikowo, a jednocześnie Sąd

Rejonowy nie odniósł się do wszystkich dowodów, co skutkowało nieprawidłowym (podkr. SN), a na pewno nieprzekonującym i przedwczesnym wydaniem wyroku uniewinniającego;

- odnośnie czynów zarzucanych oskarżonym B. T. D. i A. K. B. w punktach VIII i XV aktu oskarżenia, w zakresie dotyczącym możliwości przypisania oskarżonym znamion przestępstwa z art. 271 §1 k.k., nie podziela koncepcji Sądu I instancji, który uznał, że nie są dokumentami w rozumieniu art. 271 § 1 k.k. protokół odbioru oraz protokoły dystrybucji materiałów promocyjnych. W określonym zakresie protokoły odbioru materiałów promocyjnych, jak również protokoły dystrybucji opisane w wymienionych zarzutach mogły być traktowane jako dokument w rozumieniu art. 271 §1 k.k.;

- nie podziela oceny prawnej zaprezentowanej w pisemnym uzasadnieniu w zakresie braku możliwości przypisania oskarżonym B. T. D. czynu zarzucanego w punkcie IX aktu oskarżenia, zaś A. K. B. czynu zarzucanego w punkcie XVI aktu oskarżenia kwalifikowanych z art. 284 § 2 k.k., w szczególności nie podziela zaprezentowanego rozumienia znamion tego artykułu;

- nie podziela sposobu rozumowania i argumentacji Sądu Rejonowego dotyczącej zarzutów postawionych W. H. K., B. T. D., A. K. B., O. K. i U. W. w punktach II, IV, VII, X, XIV, XVII, XX, XXII, XXIII aktu oskarżenia, a dotyczących opracowania i zatwierdzenia Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia w sposób naruszający przepisy Ustawy prawo zamówień publicznych. Nie sposób zaaprobować tego rozumowania i uznać, że uniewinnienie oskarżonych w zakresie tych czynów było prawidłowe i zgodne z zasadami logicznego rozumowania oraz wiedzy prawniczej (cyt. „jest to stanowisko całkowicie niezrozumiałe i nie ma podstaw do merytorycznych i faktycznych do jego zaakceptowania”). Jest istotne, że Sąd odwoławczy sformułował ten pogląd nie pochopnie, ale po zapoznaniu się z opinią biegłego, który to dowód dopuścił z urzędu;

- odnośnie uniewinnienia oskarżonych od zarzutu popełnienia czynów opisanych w punkcie XI (dotyczy B. T. D.), XVIII (dotyczy A. K. B.) i XXVI (dotyczy K. B.) nie podziela argumentacji Sądu I instancji, że materiał dowodowy nie daje podstaw do

wysnucia tezy, że oskarżeni weszli w porozumienie (...). Ocena tego materiału jest „bardzo powierzchowna, cechująca się brakiem wnikliwości i nieuwzględniająca całości materiału dowodowego w zakresie zarzucanych oskarżonym czynów”.

Powyższe stwierdzenia były niejednokrotnie powtarzane, np. na s. 46 uzasadnienia Sąd odwoławczy ponownie zaakcentował, że określone dowody nie zostały prawidłowo ocenione przez Sąd Rejonowy, „co doprowadziło do wydania wyroku uniewinniającego niezgodnie z zasadami wynikającymi z art. 4, 7, 410 k.p.k. obowiązującymi Sąd przy ocenie materiału dowodowego”. W konsekwencji należało stanąć na stanowisku, że analiza całej treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, a nie tylko jego wybranego fragmentu, pozwala przyjąć, że mimo braku jednoznacznego w tym względzie stwierdzenia, faktycznie Sąd Okręgowy uznał, iż gdyby Sąd *meriti* nie dopuścił się licznych, szczegółowo omówionych uchybień (wbrew twierdzeniu skarżącego, nie kumulował uwagi jedynie na kilku dowodach), nie wydałby wyroku uniewinniającego m.in. A. K. B. od zarzutu popełnienia części zarzucanych mu czynów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1. części dyspozytywnej postanowienia, co zgodnie z odpowiednio stosowanym art. 636 § 1 k.p.k. skutkowało obciążeniem oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

[as]